

MAANDBLAD VOOR ACCOUNTANCY EN BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

ONDER REDACTIE VAN: R. A. DIJKER, G. P. J. HOGEWEG, PROF. TH. LIMPERG JR., A. NIERHOFF EN H. R. REDER.

RUBRIEK REDACTEUREN: EXAMEN-VRAAGSTUKKEN: ABR. MEY EN JAMES POLAK; LITERATUUR: M. M. DEEN JR. EN A. ROBLES; BESLECHTE GESCHILLEN: Mr. A. E. J. NYSINGH; — UIT HET BUITENLAND: J. E. ERDMAN, C. A. HUYSMAN EN C. J. MEIJER — EFFICIËNTIE: L. POLAK

MEDEWERKERS: H. J. VAN ARKEL, PROF. Mr. Dr. H. W. C. BORDEWIJK, J. P. CROIN, Mr. P. J. DAM, E. VAN DIEN, TH. A. DYRBYE JR., W. H. ELLES, G. W. FRESE, PROF. Dr. Ir. J. GOUDRIAAN JR., Dr. W. J. HARTMANN, S. KONIJN, R. KUIJPER, J. PAARDEKOOPEL, PROF. Dr. N. J. POLAK,

J. C. SPANGENBERG, J. E. SPINOSA CATTELA, J. F. STARKE, Dr. A. STERNHEIM, PROF. J. G. CH. VOLMER

SECRETARIS DER REDACTIE - C. VERWEY

UITGEVER: J. MUUSSES — PURMEREND

TESSELSCHADESTR. 15 - AMSTERDAM, TEL. 26600

TELEFOON 77

GIRO No. 15062

DE COPIE VAN INGEZONDEN BIJDAGEN WORDT NIET TERUGGE-
GEVEN. - NADRIK IS GEOORLOOFT. ZOO DE BRON WORDT GE-
NOEMD. - BOEKEN TER RECENSIE EN ALLE ANDERE STUKKEN
VOOR DE REDACTIE ZENDE MEN AAN DEN SECRETARIS.

VERSCHEIJNT MAANDELIJKS, BEHALVE IN DE MAAND AUGUSTUS.
ABONNEMENT PER JAAR F 10.—. FRANCO PER POST F 10.24. BUITEN-
LAND F 10.60. MEN ABONNEERT ZICH VOOR DEN GEHEELEN
JAARGANG

INHOUD

Van de Redactietafel	Blz.	97
Over Systematiek in de Inrichtingsleer door Dr. A. Sternheim	"	97
Voor 30 jaar	"	98
Wettelijke regeling Accountantsberoep in Frankrijk	"	100
Efficiëntie Red. L. Polak Over-Kapitalisatie	"	103
Literatuur Red. M. M. Deen Jr. en A. Robles „Profits”, by William Trufant Foster and Waddill Catchings door Mr. Dr. A. Spanjer	"	105
Uit het buitenland Red. J. E. Erdman, C. A. Huysman en C. J. Meyer Constructieve Accountancy — Het Credietonderzoek	"	106
Notities uit de nieuwe wet op de N.V.	"	107
Federatief examen van het Nederlandsch Instituut van Accountants en de Nederlandsche Organisatie van Accountants Accountancy B	"	110
Nieuwe boeken	"	112
Ontvangen boekwerken	"	112

VAN DE REDACTIETAFEL

Wij herinneren den lezers, dat voor Augustus geen nummer zal verschijnen.

OVER SYSTEMATIEK IN DE INRICHTINGSLEER

Het lijkt buiten twijfel, dat men aan iemand, die critiek op een werk uitoefent, den eisch zou kunnen stellen: „Schrijft Gijzelf een beter werk”. Immers ware dan iedere critiek goeddeels uitgesloten, terwijl men bovendien den schrijver tot een hooger peil zou verheffen, dan hem gewoonlijk toekomt, omdat de kennis die iemand ten toon spreidt bij een publicatie, geenszins een geheel eigen kennis is, doch voor het grootste deel

een kennis welke afgeleid is uit al hetgeen door voorgangers is uitgedacht.

Mijn vriend Dr. *Tekenbroek* heeft in zijn welwillend artikel ¹⁾ over het door mij geschreven werk: „Administratieve Inrichtingsleer en Kostprijsberekening” echter het standpunt ingenomen, dat hij naast zijn critiek tevens een eigen schema moest geven van de Inrichtingsleer door hem „Administratieve” genoemd. Het artikel van Dr. T. beslaat een kleine negen kolom, het is duidelijk dat een scherpzinnig man in deze ruimte zeer veel ter sprake kan brengen dat tot weder-opmerkingen en nieuwe beschouwingen aanleiding zou kunnen geven. Ik wil mij echter beperken tot het bespreken van eenige bezwaren van Dr. T., niet bijwijze van anti-critiek doch ter wille van het onderwerp zelve.

Het meest belangrijke bezwaar van Dr. T. tegen mijn werk is dat het niet heeft gegeven de systematiek van de Inrichtingsleer, want zegt hij, „na het lezen van Uw boek ben ik teleurgesteld en even wijs als tevoren”.

Ik kan mij dit volkomen begrijpen als ik mijnerzijds bemerk, dat Dr. T. in zijn toelichtingen zoowel als bij zijn eigen systeem, zich geheel stelt op het standpunt dat de Inrichtingsleer eigenlijk een meer uitgebreide boekhoudleer is. De kern van het beoog van Dr. T. is dat er meer gegevens en overzichten noodig zijn in het moderne bedrijf, dan rechtstreeks uit de boekhouding kunnen worden verkregen. Ik heb in mijn eigen werk aangegeven, dat de boekhouding in engeren zin slechts de synthetische (korte samentrekking van het geheel) samenvatting en niet of niet in voldoende mate de analytische (in details uitgewerkte) uiteenlegging van een bedrijfshuishouding geeft.

De waarde van het synthetisch verslag wordt daarbij volgens mij bepaald door het analytisch, waaraan de organisatie der functies, de aanwijzing van hun speciale beteekenis en van hun wederzijdsche controletoek ten grondslag liggen. Het is zeer billijk van Dr. T. dat hij van mij niet verwacht heeft dat ik eens voor goed de Inrichtingsleer op onverwoestbare peilers geplaatst heb, doch ik geloof, dat ik meer bereikt heb in de systematisering dan Dr. T. zou kunnen erkennen, waar hij het organisatie-element in de Inrichtingsleer zoo goed als volkomen negeert of blijkens zijn eigen schema verkeerd opvat.

¹⁾ Mei-nummer.

Volkomen in aansluiting met de destijds ontwikkelde bezwaren tegen Prof. Polak's rede „Is een Algemeene Inrichtingsleer bestaanbaar”, heb ik doen uitkomen dat de betrouwbaarheid van het synthetisch verslag (de hoofdboekhouding) voor wat betreft de controle-functie op het beheer, afhankelijk is van de organisatorische maatregelen, die ten aanzien van dat beheer en de daarbij behorende verantwoording genomen zijn.

Wellicht is de ontkenning van systematiek bij Dr. T. te verklaren uit het niet-volgen der hoofdgedachte in de eerste zes hoofdstukken; deze veronderstelling kan gegrond worden op zijn onjuist verwijt tegenover Hoofdstuk 1 § 1, waarbij ik mijnerzijds erken dat Hfst. 5 § 1 door te groote beknoptheid het verschil tusschen de synthetische en analytische behandeling niet voldoende doet uitkomen, alhoewel in de Hfst. 5 §§ 2, 3 en 4 mijn opvatting volkomen tot haar recht komt. En waar Dr. T. blijkbaar mijn boek geheel gelezen heeft, zou hij moeten erkennen dat in de uitwerkingen die gegeven zijn een consequente systematiek is toegepast.

Ter nadere verdediging van de door mij gekozen behandelingsmethode diene nog het volgende: Ik had de keuze: 1e. tusschen de door mij gekozen formulering der beginselen met aan een reeks van bedrijven ontleende voorbeelden, gelijk ook een enkele maal is geschied (Hfst. 4 § 10) wanneer ik vreesde dat het beginsel niet begrepen zou worden.

Of wel: 2e, de methode zooals ik deze ten slotte heb gekozen, om naast een uiteenzetting der beginselen met een reeks van 25 voorbeelden tot een practische aanpassing te komen. Voor Dr. T. blijkt mijn methode niet de juiste te zijn geweest, want hij zegt van de inrichtingsmethode van de door mij gegeven 10 bedrijven dat „de beteekenis daarvan voor de praktijk niet groot is te achten”, terwijl hij in zijn artikel betoogt, dat de inrichtingsleer iets practisch moet geven.

Blijkbaar heeft hij ook bezwaar tegen de door mij gekozen uitwerkingschema's dat zij uniform zijn, waarbij Dr. T. verzuimt te bemerken dat die uniformiteit in zich zelve den toetssteen moet worden voor de juistheid der gegeven inrichtingsbeginselen. Tegelijkertijd wordt hiermede te niet gedaan het bezwaar van Dr. T. dat mijn Inrichtingsleer niet als boekhoudleer het algemeene voor het bijzondere geeft.

Had ik anders te werk gegaan, dus als in primo gesteld, dan had ik voor de moeijelijkheid gekomen, om ter illustratie der beginselen tot voorschriften te komen die geen rekening hadden kunnen houden met het feit dat het boek in de eerste plaats geschreven is voor het eigen land met zijn overwegend kleinsmid- en klein-groot bedrijf, waardoor de practische waarde van mijn boek even gering zou zijn voor ons land als van vele buitenlandse werken (bijv. *Lilienthal, Harrison* e.a.) welke zeer groote organisaties behandelen, waarbij het op eenige dozijnen employé's niet aan komt.

Thans meen ik meer te hebben bereikt dan Dr. T. gelooft, n.l. dat mijn werk alleen geschikt zou zijn voor studeerenden voor een accountantsexamen en eigenlijk de beteekenis zou hebben van een cursusdictaat. Ik ben overtuigd, dat ieder grondig onderlegd kenner eener administratie, van mijn werk groot nut kan trekken.

De opmerking van Dr. T. over het samenvoegen der Inrichtingsleer met vraagstukken betreffende de kostprijsberekening is ten deele juist. De kostprijsberekening is echter voor de moderne bedrijven, zoowel kleine als groote, van zoo primaire beteekenis geworden, dat het niet doenlijk is om een administratie te behandelen zonder daarbij te doen uitkomen welke beteekenis zoowel voor den analytischen als voor den synthetischen vorm daarvan de kostprijsberekening heeft en het is onjuist om in dit verband de kostprijsberekening voor de inrichtingsleer op één lijn te stellen met balanstheorieën, loon-

stelsels of ondernemingsvormen. Trouwens worden de laatste (Hfst. 4 § 3) inderdaad voor zoover noodzakelijk, met betrekking tot de Inrichtingsleer besproken.

Zou ik nu de tekortkomingen in mijn systematiek moeten afleiden uit het schema van Administratieve door Dr. T. op de pagina's 74 en 75 gegeven?

Ik geloof niet dat er eenigen twijfel kan bestaan aan het feit dat de systematiek van Dr. T. voor 95 % aan de mijne is ontleend en dat ik dus door het schema van Dr. T. allerminst overtuigd kan worden van gebreken al wil ik aannemen dat ze mijn werk hier en daar aankleven.

Het spreekt vanzelf dat Dr. T. juist ziet waar hij opmerkt, dat een werk over de Inrichtingsleer groeien moet, zooals in ieder werk op ieder gebied bij het bestudeeren van herdrukken is waar te nemen. En tevens dat de beschouwingen van Dr. T. ongetwijfeld het hunne tot dien groei zullen kunnen bijdragen.

Dr. A. STERNHEIM

VOOR DERTIG JAAR

De eerste examenopgaven van het N.I.v.A.

Van bevriende zijde ontvingen wij inzage van de conceptvragen opgesteld voor het eerste examen accountancy, dat door het Nederlandsch Instituut van Accountants werd afgenomen.

Wij drukken deze ontwerp-vragen gaarne hieronder af, „omdat”, zoo als de zender terecht schrijft, „ze door vergelijking met die van thans, een beeld van de vakontwikkeling in 30 jaren geven.”

1. Met welke werkzaamheden houdt de accountant zich hier te lande bezig.
2. Met welke werkzaamheden houden zich de Trustees-kantoren bezig.
3. Waarop heeft men in hoofdzaak te letten bij het inrichten van administraties.
4. Wat zult ge eerst doen als ge een achterstallige administratie moet bijwerken.
5. Curator faillissement U opdraagt onderzoek in te stellen en rapport moet uitbrengen, wat zijn dan Uwe werkzaamheden.
6. Onderzoek financieele prospectussen. Wat bedoelt men daarmee.
7. Welke oorzaken geven gewoonlijk aanleiding tot het controleren van boeken.
Zorgeloosheid in het houden der boeken.
Gebrekkig controleren der administratie.
Onervarenheid van den boekhouder.
Bedriegerijen.
8. Noem eens eenige voorbeelden van zorgeloosheid in het houden der boeken.
Niet op tijd disponeren, borgstaan, niet opmaken der Kas, bezittingen en schulden niet controleren.
9. Wat verstaat men onder gebrekkig controleren der administratie.
10. Hoe zult ge een administratie controleren. Neem een voorbeeld naar eigen keus.
11. Noem eens voorbeelden van bedriegerijen.
Hoe komt ge er achter?
Hoe voorkomt gij ze?
12. Waarop is Controle uit te oefenen in een zaak.
Op bezittingen en schulden.
„ Winst en Verlies.
„ de risico's.
13. Hoe verricht ge de verificatie in een regelmatig bijgehouden administratie.